

XXIV. županijsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika

13. ožujka 2019.

četvrti (IV.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

90

broj bodova:

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pažljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu te na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati plavom kemijskom olovkom na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Odgovori ne smiju biti pisani tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pisanu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Županijsko povjerenstvo:

1. _____

(predsjednik Županijskoga povjerenstva)

2. _____

(član Županijskoga povjerenstva)

3. _____

(član Županijskoga povjerenstva)

- 1. Prepiši pisanim slovima prema pravilima o pisanju velikoga i maloga početnoga slova dijelove rečenica ispod crte otisnute velikim tiskanim slovima.**

Na _____

DANU OTVORENIH VRATA INSTITUTA ZA OCEANOGRAFIJU I

_____ u Splitu govorilo se o suradnji te institucije sa
RIBARSTVO

_____. U Splitu djeluje
SVEUČILIŠTIMA VEĆIH HRVATSKIH GRADOVA

_____, s kojim _____
CENTAR ZA UPRAVLJANJE OBALOM INSTITUT

također surađuje. To je jedan od šest centara

_____ pod nadležnošću
MEDITERANSKOGA AKCIJSKOG PLANA

_____.
UJEDINJENIH NARODA

6	
---	--

- 2. U sljedećim rečenicama napiši č ili ć na prazne crte u riječima.**

a) U zapu_____ku je držao cvijet.

b) Zašto ste uvijek u zape_____ku?

2	
---	--

- 3. Odredi naglaske i dužine podcrtanim riječima.**

Dugo l i j e č i m, ali nikako da izliječim staru r a n u.

2	
---	--

10	
----	--

U zadatcima od 4. do 21. odgovore napiši na pripadajuće crte.

4. Koje su se dvije glasovne promjene dogodile u svakoj od navedenih riječi?

lupeški _____

guščetina _____

2	
---	--

5. Napiši posvojni pridjev navedenim vlastitim imenicama.

a) Dea _____

b) Veronika _____

c) Van de Beek _____

d) Camus _____

4	
---	--

6. Napiši tražene oblike glagola navedenih u zagradama.

a) Vidim kako vješto _____ na novome tkalačkom stanu.

(*tkati*, prezent, 3. l. mn.)

b) Sva tvrda srca _____ ognjem ljubavi! (*užeći*, imperativ, 2. l. jd.)

c) Smirili su se u zagrljaju _____ nježne riječi.

(*šaputati*, glagolski prilog sadašnji)

d) Dugo je stajao _____ ispred vrata. (*obuti*, gl. pridjev trpni)

e) Doživio je neuspjeh _____ težinu zadatka.

(*podcijeniti*, glagolski prilog prošli)

5	
---	--

11	
----	--

7. Odredi glagolske oblike u navedenim primjerima s obzirom na relativnu uporabu vremenskih odredaba.

- a) Umrijev od žeđi. _____
- b) Dok je srca, bit će i Kroacije! _____
- c) Vlak mi odlazi za koju minutu. _____
- d) Pjevušio bi po cijele dane. _____

4	
---	--

8. Napiši sintaktičku službu podcrtanih riječi u rečenici.

Dobro je piti čaj od đumbira s medom i limunom u hladnim danima.

dobro je _____

od đumbira s medom i limunom _____

hladnim _____

3	
---	--

9. Odredi vrstu zavisnosloženih rečenica.

- a) Ne bi li prošli, pokušali su sve. _____
- b) Kako neki kasne, morat ćemo početi bez njih. _____
- c) Nisi li dobro naučio, teško ćeš položiti ispit. _____
- d) Nisam ratnik da bih vjerovao u pobjede. _____
- e) Argumenti su da hrvatsko-mađarski odnosi započinju zaplet 1790. _____

5	
---	--

_____

12	
----	--

10. Ispiši iz sljedećega teksta jedan leksem upotrijebljen u konotativnome značenju.

Dragi učenici, ne lutajte po internetskim sadržajima i ne tražite od kolega materijale za rješenje zadataka jer sve što vas zanima možete pronaći na Carnetovoj platformi

Nikola Tesla!

_____

1	
---	--

11. Objasni značenje podcrtanih riječi.

- a) Ne govori mi više o njoj, ona je jedna dokona žena!
- b) Da se razumijemo, dokolica je luksuz!
- c) Ima knjiga za koje mogu reći: pisao ih je filantrop.
- d) Tko zna kakvi će hibridi hodati Zemljom za stotinu godina...

- a) dokona _____
- b) dokolica _____
- c) filantrop _____
- d) hibridi _____

4	
---	--

12. Objasni značenje podcrtanih dijalektizama.

- a) Buju nam se vrnuli lepi cajti? _____
- b) Ajmo, Ive, Frane, priša je! _____
- c) Danju je kapija otvorena. _____

3	
---	--

8	
---	--

13. Odredi vrstu podcrtanih leksema prema vremenskoj raslojenosti.

- a) Žandar je raskopčao ovratnik i brisao znoj.
b) Sindikalisti su uvođenje novih poreza nazvali haračem.
c) Našla sam značenje leksema lijer, to je ljiljan.
d) Dodirnik mi se čini dobrom zamjenom za *touch screen*.

- a) žandar _____
b) harač _____
c) lijer _____
d) dodirnik _____

4	
---	--

14. Napiši značenje sljedećih frazema.

- a) I oni imaju putra na glavi.
_____
b) Pričali su Markove konake.
_____
c) Živjeli su kao bubreg u loju.
_____
d) Možemo reći da je i vuk sit i koza cijela.
_____

4	
---	--

8	
---	--

15. Preoblikuj navedene rečenice tako da preoblikuješ izraze prema kojima je prepoznatljiv administrativni stil.

- a) U cilju smanjenja deficita država će uvesti porezne olakšice.

_____

- b) Katastarske čestice ujedinili smo u nacionalni arhiv, a iste smo digitalizirali.

_____

- c) Po tome pitanju nismo se uspjeli usuglasiti.

_____

3	
---	--

16. Odredi tvorbene načine podcrtanim riječima.

Otkako je kvalitetnije riješena vodoopskrba u Maraskinim punioničkim pogonima, proizvodni su se rezultati poboljšali i poslodavac je bezbrižan jer će ugovorene obveze ispuniti navrijeme.

- a) vodoopskrba_____

- b) punioničkim_____

- c) proizvodni_____

- d) poslodavac _____

- e) bezbrižan_____

5	
---	--

8	
---	--

17. Odredi koja je riječ izvedenica, a koja složenica.

a) čovjekoljubac _____

b) rukometaški _____

2	
---	--

18. Napiši koje su se dvije prilagodbe dogodile u leksemu *keš*, koji dolazi iz engleskoga jezika (*cash*).

_____

1	
---	--

19. Napiši etnike (m. r. jd.).

Krk _____

Vrbovec _____

Lipik _____

3	
---	--

20. Objasni subjektno-predikatnu sročnost u rečenici *Drveće se razlistalo*.

_____

_____

_____

1	
---	--

7	
---	--

21. Pročitaj sljedeći tekst i pronadi jedan leksem u pejorativnome (podrugljivome) značenju, jednu frazemsku sintagmu te objasni metaforičko značenje naslova *Zastarjelica* u kontekstu teme. Objašnjenje treba imati do 50 riječi.

Zastarjelica

Često mi se čini da mi Internet, Facebook, Instagram i ostala čuda ovoga doba neprestano vise nad glavom i bespotrebno me opterećuju. Možda ćete me proglasiti ognjištarkom, ali razmišljam kako bi bilo da smo ostali samo na radiju. Radio – ne radio, njegova zvučna kulisa nenametljivo te prati, ne moraš neprestano biti na mreži, šerati i lajkati – *da te svi vide*.

a) Leksem u pejorativnome (podrugljivome) značenju: _____

b) Frazemska sintagma: _____

c) Metaforičko značenje naslova u kontekstu teme: _____

_____

_____

_____

_____

_____

4	
---	--

4	
---	--

22. Navedi kanonski oblik podcrtanih riječi u rečenicama.

- a) Kućanski aparati novije proizvodnje stare brže nego oni starije proizvodnje.
- b) Malome se Marku obrazi crvene od čistoga planinskoga zraka.
- c) Vatreći su u nekim utakmicama taktičkim potezima oslabili svoje protivnike.
- d) Dosadile su mi blijede traperice pa ih plavim ovom kvalitetnom bojom.

- a) stare _____
- b) crvene se _____
- c) oslabili _____
- d) plavim _____

4	
---	--

23. Odredi vrstu podcrtanih riječi.

Nekima je bilo simpatično kako se nekoliko plivačica rasporedilo duž velikoga bazena nakon nastupa, a Luca gromko klikne prema tribinama: Neka živi sinkronizirano plivanje!

- nekima _____
- nekoliko _____
- duž _____
- neka _____

4	
---	--

8	
---	--

U zadatcima od 24. do 32. zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

24. Zaokruži riječ koja je pogrešno napisana.

- a) panda
- b) don
- c) nakinđuriti
- d) đerdan

1	
---	--

25. Što nije sintagma?

- a) prvi susret
- b) moja zamisao
- c) tvoj izbor
- d) pokraj škole

1	
---	--

26. Zaokruži historizam.

- a) štilac
- b) škuda
- c) korablja
- d) krasost

1	
---	--

27. Zaokruži egzotizam.

- a) surka
- b) balet
- c) iglu
- d) paž

1	
---	--

4	
---	--

28. Odredi prema vrsti usvojenosti leksem *šou*.

- a) posuđenica
- b) prilagođenica
- c) strana riječ
- d) tuđica

1	
---	--

29. Koja od ovih riječi ne može biti natuknica/lema?

- a) baranjski
- b) napominjem
- c) Vinkovci
- d) novine

1	
---	--

30. Leksem *denim* nastao je po francuskome gradu Nimesu (*fr.* de Nîmes: iz Nima). O kojoj je vrsti leksema riječ?

- a) posuđenica
- b) egzotizam
- c) eponim
- d) tuđica

1	
---	--

31. Zaokruži što je pogrešno napisano.

- a) Zagrepčanin
- b) Gospićanin
- c) Jajčanin
- d) Vinkovčanin

1	
---	--

4	
---	--

32. Iz kojega su jezika posuđenice koje se nazivaju *luzitanizmi*?

- a) španjolskoga
- b) grčkoga
- c) češkoga
- d) portugalskoga

1	
---	--

33. Sljedeći zadatak ima tri dijela:

a) Zaokruži broj ispred leksikografske definicije koja odgovara značenju **podcrtane riječi**, a odnosi se na susjeda Perića.

b) Imenuj dio leksikografske jedinice *vicmaher*.

c) Imenuj dio leksikografske jedinice *pren. iron.*

Naš susjed Perić pravi je vicmaher. Nasmijali smo se njegovu pripovijedanju kako se na ler (motor auta bio je ugašen) spustio od Gospića do Karlobaga.

a) vicmaher (*m. njem.* Witzmacher)

1. onaj koji se zna našaliti, koji zna duhovito ili nekim vicem ili šalom odgovoriti

2. *pren. iron.* onaj koji o ozbiljnim stvarima govori neznački

b) vicmaher _____

c) *pren. iron.* _____

3	
---	--

4	
---	--

34. Pažljivo pročitaj sljedeći tekst i odgovori na zadana pitanja.

Lica/osobe: Otac i Jasna (kći)

Kuhinja. Na stolu nered, ostaci jela: kutija Domaćice, tost, frigana jaja...

Jasna (*ulazi ljutito*): „Opet sve na stolu, i nikome ništa, a kad je moj red, bilo bi: Jasna, nisi ovo, Jasna, nisi ono...”

Otac (*ulazi, prekida kćer*): „A i ti prigovaraš, pa s bratom si se dogovorila...”

Jasna: „Od dogovora ništa, di je on, sve je slistija i ostavlja smeće... (*otvara Domaćicu*), bravo, glavno da je uzeja kekse...”

a) Navedi leksem ironičnoga značenja. _____

b) Objasni prema podacima iz dijaloga je li kutija *Domaćice* bila prazna kad ju je Jasna otvorila?

2	
---	--

2	
---	--